

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10CoPr/3/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3812212713
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Čimo
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:3812212713.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci žalobkyne: C. C., nar. XX. T. XXXX, bytom A., X. XXX/XX, zastúpenej advokátkou: JUDr. Mária Habalčíková, Prievidza, Bakalárska 4/1, proti žalovanej: HÍLEK STK Senica, s.r.o., Senica, Vajanského 24, zastúpenej advokátkou: JUDr. Mária Trylčová, Senica, J. Kráľa 738/12, o náhradu mzdy, o odvolaniach oboch účastníčok proti rozsudku Okresného súdu Senica zo 7. mája 2014 č. k. 6Cpr/1/2013 - 340 takto

rozhodol:

Odvolačný súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa r u š í a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňu náhradu mzdy za obdobie od 13. mája 2010 do 31. decembra 2010 v celkovej výške 3.536,90 eur brutto a to spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 325,52 eur od 1. júla 2010 do zaplatenia, zo sumy 544,62 eur od 1. augusta 2010 do zaplatenia, zo sumy 544,62 eur od 1. septembra 2010 do zaplatenia, zo sumy 544,62 eur od 1. októbra 2010 do zaplatenia, zo sumy 544,62 eur od 1. novembra 2010 do zaplatenia, zo sumy 194,06 eur od 1. decembra 2010 do zaplatenia, zo sumy 294,22 eur od 1. januára 2011 do zaplatenia a zo sumy 544,62 eur od 1. februára 2011 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku; II. vo zvyšku žalobu zamietol a žalovanej uložil povinnosť III. zaplatiť súdny poplatok „v časti konania o náhradu mzdy“ (?) v sume 212 eur na účet Okresného súdu Senica SKXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX SWIFT: Z. do 3 dní od právoplatnosti rozsudku; IV. „nahradiť trovy“ (správne „zaplatiť náhradu trov“) konania štátu na účet Okresného súdu Senica Z XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX SWIFT: Z. v sume 305,44 bližšie neoznačených jednotiek rovnako bližšie neoznačenej meny, i tu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a V. zaplatiť žalobkyňu náhradu trov konania v sume 2.372,05 eur na účet právnej zástupkyne žalobkyne (v tomto prípade neoznačený), aj tentoraz do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 1 ods. 1 až 3, § 72 ods. 1, § 79 ods. 1 a 2, § 118 ods. 1 a 2, § 119a ods. 1 a 2, § 129 až § 132, § 134 ods. 1 až 4 a § 252g Z. p. (Zákonníka práce č. 311/2001 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení); čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), § 517 ods. 2 O. z. (Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia O. z. Vecne dôvodil, že medzi účastníkmi bola 24. júla 2006 uzatvorená pracovná zmluva na dobu neurčitú a to medzi žalobkyňou ako zamestnankyňou (prijatou na pracovnú pozíciu inštruktor autoškoly) a žalovanou ako zamestnávateľkou, za dohodnutých mzdových podmienok. Listom zo 7. mája 2009 žalovaná okamžite skončila so žalobkyňou pracovný pomer, okamžité skončenie pracovného pomeru bolo doručené žalobkyňu 11. mája 2009 a táto 13. mája 2009 oznámila žalovanej, že trvá na pokračovaní pracovného pomeru a podala na súd aj žalobu o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru. Rozsudkom Okresného súdu Prievidza z 19. marca 2012 č. k. 5C/113/2010 - 756 bolo určené, že okamžité skončenie pracovného pomeru je neplatné a tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 10. mája 2012. Žalobkyňa sa v súvislosti s neplatným skončením pracovného pomeru domáhala náhrady mzdy (v zmysle príslušných ustanovení Z. p. upravujúcich nároky z neplatného skončenia pracovného pomeru) a

to za obdobie prvých 12 mesiacov (teda od 13. mája 2009 do 12. mája 2010), ako aj za obdobie ďalších 24 mesiacov (od 13. mája 2010 do 9. mája 2012). Taktiež v konaní namietala diskrimináciu podľa § 119a Z. p., keďže žalovaná sa so žalobkyňou dohodla a aj jej vyplácala nižšiu mzdu, než akú mali ostatní zamestnanci žalovanej. Na problematiku diskriminácie z hľadiska odmeňovania za prácu súd prvého stupňa neprihliadal, keďže táto nebola predmetom konania. Predmetom konania je náhrada mzdy a pokiaľ by sa žalobkyňa chcela otázkou diskriminácie zaoberať, bolo podľa neho (okresného súdu) potrebné podať nový návrh na súd. Poukázal aj na to, že ustanovenie § 119a Z. p. hovorí o diskriminácii na základe pohlavia pri odmeňovaní zamestnancov za prácu, pričom v konaní nebolo vôbec preukázané, že žalobkyňa bola diskriminovaná pri odmeňovaní za prácu iba v porovnaní s ostatnými zamestnancami žalovanej mužského pohlavia. Znaleckým posudkom č. 03/2013, vypracovaným znalkyňou Ing. Alenou Ďurčekovou, bola určená výška náhrady mzdy žalobkyne z priemerného zárobku žalobkyne zisteného z príjmov 1. štvrtroka 2009 a súd prvého stupňa mal aj s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21 Cdo 991/2001 za to, že spôsob určenia výšky náhrady mzdy je správny tak, ako je uvedený v znaleckom posudku. Náhrada mzdy podľa znaleckého posudku za obdobie od 13. mája 2009 do 12. mája 2010 je 6.541,70 eur, žalobkyňa prijala 2. júla 2012 od žalovanej plnenie 7.174 eur (brutto sumu 9.200 eur) a žalovaná zotrvala na tvrdení, že sa tu jedná o náhradu mzdy žalobkyne od 13. mája 2009 do 12. mája 2010 (spolu s úrokmi z omeškania). Náhrada mzdy brutto prislúchajúca žalobkyňi v sume 6.541,70 eur spolu s úrokmi za náhradu mzdy v sume 1.476,19 eur predstavuje spolu sumu 8.017,89 eur, preto mal súd za to, že nárok žalobkyne na náhradu mzdy za prvých 12 mesiacov spolu s príslušenstvom možno považovať za vyplatený celkom (?) a preto žalobu v tejto časti zamietol. Sporným medzi účastníkmi bol i nárok žalobkyne na náhradu mzdy za obdobie 13. až 36. mesiaca od neplatného skončenia pracovného pomeru. Žalovaná tu žiadala, aby súd nárok nad 12 mesiacov nepriznal žalobkyňi vôbec najmä s prihliadnutím na to, že si našla novú prácu u iného zamestnávateľa od 1. septembra 2009, jej priemerná hrubá mesačná mzda za obdobie od mája 2010 do mája 2012 je 544 eur pri pracovnom čase 37,5 hodín týždenne, pracovný čas si môže rozvrhnúť podľa svojich potrieb (nakoľko u jej zamestnávateľa pracuje ešte 6 ďalších zamestnancov na rovnakej pozícii), z jej pracovného času 10,5 hodín týždenne vykonáva prácu v domácom prostredí, 27 hodín je prítomná na pracovisku a po porovnaní s pracovnou pozíciou u žalovanej (kde mala žalobkyňa pracovný čas 40 hodín týždenne, dosahovala rovnaký priemerný mesačný zárobok 544,62 eur a (ani len čiastočne nevykonávala prácu v domácom prostredí), jej zárobok i pracovné podmienky boli obdobné (ak nie výhodnejšie) ako u žalovanej. Pri posudzovaní otázky dobrých mravov žalovaná navrhla, aby súd prihliadal i na správanie žalobkyne ako zamestnanca pred skončením pracovného pomeru, ktoré bolo preukázané v konaní pred Okresným súdom Prievidza sp. zn. 5C/113/2010. Súd prvého stupňa ale dôvodil, že na žiadosť zamestnávateľa môže náhradu mzdy za čas dlhší než v zákone uvedený primerane znížiť (prípadne vôbec nepriznať) len výnimočne a to v prípadoch, ak výkon práva na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru, zaručeného ustanovením § 79 ods. 1 Z. p., by bol v rozpore s dobrými mravmi v zmysle čl. 2 Z. p., keď žiadaná náhrada mzdy za čas prevyšujúci obdobie 12 mesiacov závisí na úvahe súdu. Samotné tvrdenie, že zamestnankyňa bola krátko po neplatnom skončení pracovného pomeru zamestnaná u iného zamestnávateľa považoval za irelevantné s tým, že naň nemusí prihliadať, keďže nárok na mzdu (v tomto prípade u nového zamestnávateľa) a nárok na náhradu mzdy v dôsledku neplatného skončenia pracovného pomeru sú dva samostatné inštitúty, ktorých súbežné uplatnenie pracovnoprávne predpisy nevyklúčujú. Bol toho názoru, že priznanie náhrady mzdy žalobkyňi do 31. decembra 2010, teda za 7 mesiacov a 19 dní (odo dňa zrušenia prevádzky žalovanej 5 mesiacov a 11 dní) je primeraná náhrada a žalovanej (ako druhému účastníkovi pracovnoprávneho vzťahu) tým zároveň nevznikne škoda, pretože plnenie vo výške cca 4 - 5 priemerných mesačných plátov by bola žalovaná žalobkyňi povinná vyplatiť i pri zákonomnom postupe (platnej výpovedi namiesto okamžitého skončenia pracovného pomeru). Plnenie, ktoré žalobkyňi poskytla dobrovoľne, bolo pre ňu sankciou za neplatné okamžité skončenie pracovného pomeru. Žalobkyňi nič nebránilo, aby sa u žalovanej i počas súdneho sporu domáhala vykonávania práce na dohodu v inej prevádzke popri výkone svojho zamestnania, čím by sa jej sociálne zabezpečenie podstatne zvýšilo. V časti uplatneného nároku na priznanie úroku z omeškania vychádzal z toho, že pri omeškaní s náhradou mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru platí výška úrokov z omeškania určená nariadením vlády č. 87/1995 Z. z. ako vykonávacieho predpisu k ustanoveniu § 517 ods. 2 O. z. V danom konaní rozsudok priznávajúci náhradu mzdy z neplatného rozviazania pracovného pomeru má povahu deklaratórneho rozsudku, splatnosť náhrady mzdy vyplýva z ustanovení §§ 129 a 132 Z. p., keď ustanovenia § 129 až 131 Z. p. sa vzťahujú rovnako na všetky zložky príjmu zamestnanca poskytované zamestnávateľom, ak ide o ich splatnosť, výplatu a vykonávanie zrážok. Preto v časti nároku žalobkyne týkajúceho sa úroku z omeškania vychádzal z ustáleného právneho názoru, že s náhradou mzdy je

žalovaná v omeškaní tak, ako pri mesačnej splatnosti mzdy a preto bolo treba žalobkyni priznať 9% ročný úrok z omeškania priemerného mesačného zárobku za každý z 8 mesiacov. V časti o súdnom poplatku potom dôvodil, že žalobkyňa je v konaní oslobodená od platenia súdnych poplatkov (v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. d/ zákona o súdnych poplatkoch, čiže zákona SNR č. 71/1992 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a preto uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok žalovanej (s použitím ust. § 2 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch podľa položky 1 písm. a/ a b/ Sadzobníka súdnych poplatkov). Napokon v časti trov konania účastníčok rozsudok odôvodnil právne len paušálnymi odkazmi na ust. § 142 ods. 3 O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení), vyhlášku č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb a zákon č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách a vecne priznaním žalobkyni náhrady na odmene, režijných paušáloch (spolu 1.389,96 eur + 20% daň z pridanej hodnoty, t. j. 1.667,95 eur), cestovných náhradách (70,26 eur) a náhrade za stratu času (633,84 eur) advokátky účastníčky i rozhodnutie o trovách konania štátu potom neodôvodnil vôbec (právne ani vecne).

Proti tomu rozsudku podali včas odvolania obe účastníčky.

Žalobkyňa napadala rozsudok v zamietajúcej časti a vo veci samej a v časti trov konania účastníčok s návrhom na jeho zrušenie (rozsudku) v napadnutej časti a vrátenie veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (alternatívne pritom navrhla rozsudok zmeniť priznaním jej náhrady mzdy tak, ako táto vyplýva zo žaloby a ďalších jej podaní žalobkyne i z vykonaného dokazovania). Mala za to, že v pracovnoprávných vzťahoch súd nie je viazaný iba žalobou žalobkyne, ale po zistení spravodlivej, nediskriminačnej a zákonnej výšky mzdy (resp. náhrady mzdy) môže priznať finančné plnenie nad rámec sumy požadovanej v žalobe (?). Súd prvého stupňa podľa nej nesprávne a nedôvodne použil § 79 ods. 2 Z. p. namiesto § 79 ods. 1 Z. p. a žalovaná neuviedla ani nepredložila súdu žiadne dôkazy, ktoré by boli hodné osobitného zreteľa a ktoré by poukazovali na to, že aplikovanie § 79 ods. 1 Z. p. by bolo v rozpore s dobrými mravmi. Zrušenie prevádzky žalovanej v Prievidzi považovala za irelevantné. Išlo o slobodné rozhodnutie žalovanej, ktoré žalobkyňa nemohla ovplyvniť a preto ani ono nemôže mať vplyv na krátenie výšky náhrady mzdy žalobkyni titulom neplatného skončenia pracovného pomeru s ňou. Po právoplatnosti rozsudku o neplatnom skončení pracovného pomeru bola ona (žalobkyňa) od 10. mája 2012 až do ukončenia jej pracovného pomeru dohodou (ku dňu 31. júla 2012) zamestnaná u žalovanej a popri tom súbežne aj u iného zamestnávateľa, žalovaná jej však neprideľovala prácu z dôvodu prekážok na jej strane a bola preto povinná vyplatiť jej náhradu mzdy v sume jej priemerného zárobku za toto obdobie. Zrušenie prevádzky v Prievidzi bolo neprávne vyhodnotené za dôvod, ktorý by zakladal možnosť použitia § 79 ods. 2 Z. p., nakoľko zrušenie prevádzky je prekážka na strane žalovanej, ktorú si sama vytvorila a Z. p. prekážku na strane zamestnávateľa rieši v § 142. Zákaz diskriminácie v odmeňovaní sa nevzťahuje len na zákaz diskriminácie medzi pohlaviami (ako sa nesprávne domnieva súd prvého stupňa), ale aj medzi zamestnancami rovnakého pohlavia (§ 119a ods. 4 Z. p.) a vzťahuje sa aj na náhradu mzdy. Otázkou prípadnej diskriminácie sa mal súd prvého stupňa zaoberať ako predbežnou, túto vyriešiť pred rozhodnutím vo veci samej (až po jej vyriešení mal byť vyhotovený znalecký posudok), mal stanoviť jej priemerný (resp. pravdepodobný) zárobok, na ktorý by jej vznikol nárok (ak by žalovaná neporušovala zákon, žalobkyňa nebola diskriminovaná a jej odmeňovanie by bolo v súlade so zákonom) a až takto zistený zárobok mal potom použiť na výpočet náhrady mzdy. Ona (žalobkyňa) predložila dostatok dôkazov, na základe ktorých je dôvodný predpoklad, že priemerný zárobok žalobkyne je v rozpore so zákonom (a je nižší ako minimálna mzda, na ktorú by žalobkyni vznikol nárok v prípade dodržiavania zákona žalovanou a nediskriminácie žalobkyne). Jej mzda musí byť minimálne na takej úrovni, akú mali dohodnutú iní zamestnanci na dohodu t. j. 9,9582 - 19,9163 eur/hod. Namietala tiež, že v znaleckom posudku je na výpočet náhrady mzdy použitý priemerný hodinový zárobok 3,13 eur, keďže však žalobkyni nebola zúčtovaná za predchádzajúce rozhodné obdobie žiadna mzda, podľa § 134 ods. 3 Z. p. sa namiesto priemerného zárobku musí použiť pravdepodobný zárobok (zisťovaný zo mzdy, ktorú by žalobkyňa zrejme bola dosiahla).

Žalovaná naopak podala odvolanie vo vyhovujúcej časti vo veci samej a v závislých výrokoch o súdnom poplatku a trovách konania, navrhujúc jeho zmenu (rozsudku) v ňou napadnutej časti úplným zamietnutím žaloby a uložením povinností na náhradu trov konania žalobkyni. Súhlasila s tým, že žalobkyni patrí náhrada mzdy po neplatnom skončení pracovného pomeru v sume jej priemerného zárobku za prvých 12 mesiacov, táto jej ale bola vyplatená už pred podaním žaloby v prejednávanej veci (v sume 7.147 eur v čistom, čo predstavuje 9.200 eur v hrubom), teda tu vznikol preplatok 1.182,11 eur, ktorý súd nechal bez povšimnutia a nezapočítal ho do priznanej sumy. Stotožnila sa so zamietnutím

žaloby čo do uplatnenia nároku na náhradu mzdy za dobu prvých 12 mesiacov po neplatnom skončení pracovného pomeru, mala však za to, že súd mal takto postupovať aj v časti zaplatenia náhrady mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov (nakoľko žalovaná uplatnila právo na nepriznanie náhrady mzdy nad 12 mesiacov s poukazom na skutočnosť, že žalobkyňa si našla prácu adekvátnu jej vzdelaniu ako pedagogický zamestnanec za výhodnejších pracovných podmienok ako u žalovanej už po štyroch mesiacoch po neplatnom skončení pracovného pomeru, preto nie sú dané dôvody na to, aby naďalej dostávala náhradu mzdy ako ekvivalent nedosiahnutej mzdy u predchádzajúceho zamestnávateľa). Nárok uplatnený žalobkyňou je podľa nej nedôvodný a výrok napadnutého rozsudku vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Mala tiež za to, že zrušenie jej prevádzky v Prievidzi (20. júla 2009) nemá na nárok uplatnený žalobou žiaden vplyv, i tak však podotkla, že súd priznal žalobkyni právo na náhradu mzdy za 17 mesiacov po zrušení prevádzky a nie 5 mesiacov po zrušení prevádzky ako je uvedené v odôvodnení rozsudku. Vytkla tiež súdu prvého stupňa, že nerozhodol o žalobkyňou navrhutej zmene žaloby, ktorou táto požadovala sumu 38.003,73 eur a nerozhodol tak o celom predmete konania. Vzhľadom na skutočnosť, že súd nerozhodol o pripustení resp. nepripustení zmeny petitu, nie je možné posúdiť ani správnosť rozhodnutia o trovách konania.

K odvolaniu žalobkyne uviedla, že žalobkyňa mala v čase podania žaloby všetky potrebné informácie pre zistenie konkrétnej výšky jej nároku, právne zastúpenie, výplatné pásky za január až marec 2009 a výkazy odpracovaných hodín, teda mala všetky potrebné informácie potrebné k výpočtu priemerného zárobku a následne náhrady mzdy. Pokiaľ sa domnievala, že jej prináleží vyšší priemerný zárobok, tento vedela nepochybne stanoviť už v čase podania žaloby. Rovnako vedela, že suma 7.174 eur, ktorú jej 2. júla 2012 vyplatila (žalovaná), je náhrada mzdy z titulu neplatného skončenia pracovného pomeru, keďže túto sumu jej chcela ona (žalovaná) vyplatiť už v rámci mimosúdnej dohody (ktorú mala žalobkyňa k dispozícii už v júni 2012, teda pred vyplatením sumy). Súd je v tomto konaní viazaný žalobným návrhom a nemôže prekročiť žalobný petít. Normatívny text účinný v čase neplatného skončenia pracovného pomeru stanovoval iba jedinú podmienku pre nepriznanie náhrady mzdy nad 12 mesiacov a to uplatnenie tohto nároku zamestnávateľom na súde, pričom vonkoncom nevyžadoval, aby sa toto ustanovenie aplikovalo výnimočne. Žalovaná náhradu mzdy z dôvodu prekážok v práci na strane zamestnávateľa podľa § 142 Z. p. po dni 10. mája 2012 žalobkyni riadne vyplatila a takýto nárok nie je predmetom sporu. Žalobkyňa počas trvania pracovného pomeru ani po jeho skončení nikdy nepodala žalobu o odstránenie (údajnej) diskriminácie, minimálne mzdové nároky žalobkyne boli zachované a žalobkyňa porovnáva svoju mzdu so mzdou ostatných zamestnancov žalovanej pracujúcich v pobočke Prievidza, avšak vykonávajúcich inú prácu ako vykonávala žalobkyňa (ktorá okrem práce inštruktorky vykonávala aj administratívne práce a rovnakú pracovnú pozíciu ako ona nevykonávala žiadna iná osoba).

Žalobkyňa naopak k odvolaniu žalovanej uviedla, že medzi účastníkmi bolo ustálené ako nesporné, že suma 7.174 eur, ktorá bola žalovanou vyplatená žalobkyni 2. júla 2012, je zo strany žalovanej ustálenou výškou náhrady mzdy za prvých 12 mesiacov (potom ako žalobkyňa oznámila žalovanej po prvý raz, že trvá na svojom ďalšom zamestnaní), ale nezohľadňuje diskrimináciu žalobkyne. Podotkla, že Z. p. nepozná inštitút započítania. Rozhodnutie o trovách konania považovala za vecne správne.

Odvolací súd prejednal podľa § 212 ods. 1 O. s. p. celú vec a to podľa § 214 ods. 2 O. s. p. bez pojednávania, pretože tu síce šlo (predovšetkým) o vec samu, zároveň však i o nemožnosť rozhodovania odvolacieho súdu v tejto veci s konečnou platnosťou, zapríčinenú pomerne závažným procesným pochybením (či skôr opomenutím) súdu prvého stupňa, majúcim za následok, že i napadnutý rozsudok bolo nutné považovať za výsledok zmatečného konania.

Podľa § 42 ods. 3 vety prvej O. s. p. pokiaľ zákon pre podanie určitého druhu nevyžaduje ďalšie náležitosti, musí byť z podania zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje a musí byť podpísané a datované.

Podľa § 79 ods. 1 vety prvej, druhej a siedmej O. s. p. konanie sa začína na návrh. Návrh má okrem všeobecných náležitostí (§ 42 ods. 3) obsahovať meno, priezvisko, prípadne aj dátum narodenia a telefonický kontakt, bydlisko účastníkov, prípadne ich zástupcov, údaj o štátnom občianstve, pravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov, ktorých sa navrhovateľ dovoľáva, a musí byť z neho zrejmé, čoho sa navrhovateľ domáha. Ak sa návrh týka dvojstranných právnych vzťahov medzi žalobcom a žalovaným (§ 90), nazýva sa žalobou.

Obsah rozhodnutia vo veci samej vysloví súd vo výroku rozsudku (§ 155 ods. I veta prvá O. s. p.).

Podľa § 153 ods. 2 O. s. p. súd môže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú, iba vtedy, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu alebo ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi. V rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy, môže aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná (odsek 3) a ak tak urobí, aj bez návrhu uvedie túto zmenenú podmienku vo výroku rozhodnutia (odsek 4).

Z návrhu (žaloby) musí byť zrejmé, čoho sa žalobca domáha. Ide o určenie tzv. žalobnej žiadosti, či žalobného petitu, ktorým je v tzv. sporovom konaní súd viazaný. Súd nie je viazaný návrhom obsiahnutým v žalobnom petite len v troch prípadoch (§ 153 ods. 2 až 4 O. s. p.). Okrem týchto výnimiek je petit (žalobná žiadosť) pre súd záväzný a to nielen čo do rozsudového výroku, ale i čo do predmetu dokazovania. Preto musí byť žalobný petit jasný, stručný, určitý, zrozumiteľný a vykonateľný. Z ust. § 153 O. s. p. vyplýva, že žalobný petit musí byť buď bezo zvyšku pojatý do enunciátu (výrokovej časti) rozhodnutia (ak súd mieni vyhovieť žalobe celkom), alebo akceptovaný len v časti (keď súd požiadavke vyhovie len čiastočne a vo zvyšku žalobu zamietne), či do tretice v celom rozsahu neakceptovaný (ak je žaloba zamietnutá celkom). Ak žalobná žiadosť nespĺňa kvalitatívne kritériá, ide o vadu konania odstrániteľnú postupom podľa § 43 ods. 1 O. s. p. Tu však treba mať na pamäti, že súd nemôže odstraňovať vady petitu spočívajúce v hmotnoprávnej kvalifikácii, pretože rozsah poučovacej povinnosti súdu je obmedzený len na procesné práva a procesné povinnosti (porovnaj § 5 O. s. p. a komentár k nemu). Súd tak môže a musí odstraňovať vady petitu spočívajúce v jeho nezrozumiteľnosti, nejasnosti či neurčitosti, nemôže však účastníka poučovať o tom, že účastníkom (žalobcom) formulovaný petit je podľa hmotného práva materiálne nevykonateľný, prípadne že je nevykonateľný proti konkrétnemu žalovanému.

Žalobkyňa sa žalobou z 19. júla 2012 domáhala, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť jej 3.742,16 eur spolu s úrokom z omeškania 9% ročne z každej sumy mesačnej náhrady mzdy, počnúc tou, ktorá sa stala splatnou 30. júna 2009 a týka sa obdobia od 13. mája 2009 do 31. mája 2009 (?), až do zaplatenia každej jednotlivkej mesačnej náhrady mzdy s tým, že pokiaľ ide o zákonnú sankciu na úrokoch z omeškania žalobkyňa doplní, resp. upraví v tejto časti žalobu po tom, ako bude súdom ustálená mzdová náhrada splatná v tom-ktorom mesiaci. V podaní z 20. septembra 2012 žalobkyňa uviedla, že žalovaná jej bez špecifikácie platieb uhradila sumy 7.174 eur a 2 x 1.793,50 eur a žalobkyňa sa teda iba pravdepodobne domáha úroku z omeškania tak, ako uviedla v 13 bodoch takéhoto podania s tým, že žalobu v tejto časti upraví až po tom, ako žalovaná predloží špecifikáciu výpočtu istiny - náhrady mzdy za jednotlivé mesiace. V podaní z 3. mája 2013 (doručenom súdu 7. mája 2013) žalobkyňa žiadala, aby súd pripustil zmenu pôvodného petitu žaloby tak, aby uložil žalovanej zaplatiť žalobkyni titulom náhrady mzdy, z dôvodu neplatného okamžitého skončenia pracovného pomeru sumu istiny 8.471,59 eur ako doplatku za čas od 13. mája 2009 do 12. mája 2010, ako aj úroky z omeškania 9% ročne z jednotlivých súm mesačných náhrad mzdy, počnúc prvým dňom po dni splatnosti tej-ktorej mesačnej náhrady mzdy až do dňa jej uhradenia. Ďalej žiadala uložiť žalovanej povinnosť zaplatiť jej titulom náhrady mzdy z dôvodu neplatného okamžitého skončenia pracovného pomeru sumu istiny 29.532,14 eur ako náhrady mzdy za čas od 13. mája 2010 do 9. mája 2012, ako aj úroky z omeškania 9% ročne z jednotlivých súm mesačných náhrad mzdy, počnúc prvým dňom po dni splatnosti tej-ktorej mesačnej náhrady mzdy a do dňa jej uhradenia. Podotkla, že takto zmenený petit návrhu bude ešte zrejme meniť, resp. rozširovať po ustálení sumy jej mesačného priemerného, resp. pravdepodobného zárobku, kde vyšpecifikuje sumy každej splatnej mesačnej náhrady jednotlivu, za každý mesiac jej nároku (teda aj za čas presahujúci 12 mesiacov), vrátane úroku z omeškania z príslušnej sumy súdom ustálenej tej-ktorej mesačnej náhrady mzdy. Na pojednávaní 19. júna 2013 žalobkyňa uviedla, že trvá na zmene návrhu v jej podaní z 3. mája 2013 s tým, že tento návrh vyšpecifikuje po tom, čo bude vykonané znalecké dokazovanie. Na pojednávaní 26. marca 2014 žalobkyňa uviedla, že žalobou sa domáhala vyplatenia resp. doplatenia náhrady mzdy 3.742,16 eur vo vzťahu k prvým 12 mesiacom potom, ako žalovanej oznámila, že na ďalšom zamestnávaní trvá a tejto sumy sa domáhala popri už žalovanou vyplatennej sume 7.174 eur. Podaním z 3. mája 2013 potom žalobu rozšírila tak, že sa domáha náhrady mzdy za celý čas teda až do 9. mája 2012 sumami 8.471,59 eur a 29.532,14 eur s príslušenstvom na úrokoch z omeškania. Pre prípad, ak sa súd stotožní so závermi znaleckého posudku (teda, že pri rozhodovaní o výške náhrady mzdy neprihliadne na opakované ňou namietanú skutočnosť diskriminácie pri odmeňovaní), žiadala, aby súd rozhodol o alternatívnom petite, ktorým je uplatnenie nároku žalobkyne na náhradu mzdy od

13. mája 2010 do 12. mája 2012 v jednotlivých mesačných sumách, ako to vyplýva zo znaleckého posudku a aby jej bol priznaný aj nárok na úroky z omeškania v sadzbe 9% ročne a počnúc prvým dňom mesiaca nasledujúceho za ten konkrétny mesiac za ktorý jej náhrada mzdy od žalovanej patrí, teda sumu 12.426,10 eur a úroky z omeškania. Na pojednávaní 25. apríla 2014 žalobkyňa súhlasila s tým, že mzda za 12 mesiacov bola vyplatená i s príslušenstvom, čo sa týka náhrady od 13. do 36. mesiaca žiadala ju zaplatiť v sume 12.426,10 eur so splatnosťou náhrady mzdy za jednotlivé mesiace, vždy od prvého dňa nasledujúceho mesiaca po mesiaci splatnosti.

Podľa § 95 ods. 1 O. s. p. navrhovateľ môže za konania so súhlasom súdu meniť návrh na začatie konania. Zmenený návrh treba ostatným účastníkom doručiť do vlastných rúk, pokiaľ neboli prítomní na pojednávaní, na ktorom došlo k zmene. Podľa odseku 2 tohto paragrafu súd nepripustí zmenu návrhu, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu. Súd nepripustí zmenu návrhu ani v prípade, ak by na konanie o zmenenom návrhu bol vecne príslušný iný súd. V takom prípade pokračuje súd v konaní o pôvodnom návrhu po právoplatnosti uznesenia. Napokon podľa odseku 3 tu citovaného ustanovenia o zmene návrhu súd rozhodne spravidla na pojednávaní, na ktorom bola zmena navrhnutá. Ak to nie je možné, súd rozhodne do 15 dní od odročenia pojednávania. O zmene návrhu mimo pojednávania súd rozhodne do 60 dní od podania návrhu na zmenu návrhu.

Vyššie uvedené požiadavky žalobkyne mali zjavne dielom charakter žaloby s vadami, dielom potom zmeny žaloby. O prvý prípad šlo najmä u opakovaného (viacnásobného) vymieňovania si žalobkyňou doplnenia, resp. úpravy časti žalobou uplatnenej požiadavky (na úroky z omeškania a to predovšetkým čo do vymedzenia čiastkových tzv. istín, majúcich byť takto úročených) až v bližšie neurčenom čase po začatí konania, hoci toto spôsobovalo vecnú neprejedateľnosť príslušných čiastkových požiadaviek; o prípad druhý šlo potom pre evidentný (prinajmenšom kvantitatívny) nárast požiadaviek žalobkyne už len na tzv. istine (8.471,59 eur požadovaných podaním z 3. mája 2013 je nepochybne o dosť viac než pôvodnou žalobou požadovaných 3.742,16 eur a to tým skôr platí pri porovnávaní súm 29.532,14 eur a 3.742,16 eur). V prvom prípade súd prvého stupňa postup žalobkyne nechal prakticky celkom bez povšimnutia, i keď tu bol namieste postup podľa § 43 O. s. p. aj s vyodením patričných následkov, ak by sa snaha súdu minula účinkom; v prípade druhom potom vznikla povinnosť súdu rozhodnúť o zmene žaloby (podľa § 95 O. s. p.), ale sa tak rovnako nestalo. Ak sa potom napriek uvedeným opomenutiam v konaní ďalej pokračovalo a vo veci tiež (napadnutým rozsudkom) rozhodlo, nemohlo byť jasné, ktorú zo žalôb (tú pôvodnú alebo zmenenú ?) takto súd „vybavil“ a či si takto splnil na jednej strane povinnosť rozhodnúť o celej veci a na strane druhej opačnú povinnosť rozhodnúť len o veci (rozumej neprekročiť žalobný návrh).

Odvolaniami oboch strán sporu napadnutý rozsudok bol takto vydaný v konaní postihnutom jednou z variácií na vadu konania podľa § 221 ods. 1 písm. e/ O. s. p. (nepodaním návrhu, hoci tento bol zo zákona potrebný, je v tzv. sporovom konaní aj „neupratanie“ si súdom predmetu konania a/ tým, že nie sú odstránené vady žaloby brániace vecnému rozhodnutiu súdu o nej a b/ tým, že nedôjde i k náležitému a procesnému právu zodpovedajúcemu vyporiadaniu sa súdu so zmenami žaloby, ktorým boli v priebehu konania korigované pôvodné požiadavky jeho iniciátora /konania/). Šlo tu pritom o vady, na ktoré by musel odvolací súd s poukazom na § 212 ods. 3 O. s. p. prihliadať i bez námietky ktorejkoľvek z účastníkov (ex offio, teda z tzv. úradnej povinnosti).

Uvedený postup súdu prvého stupňa (či presnejšie nedostatok zákonom predpísaného postupu) tak zapríčinil existenciu už priblíženého zákonného dôvodu zrušenia rozsudku podľa § 221 ods. 1 písm. e/ O. s. p. a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie podľa odseku 2 rovnakého ustanovenia.

Povinnosťou súdu prvého stupňa tak bude v ďalšom konaní riadiť sa názorom odvolacieho súdu, ktorým je podľa § 226 O. s. p. viazaný, bezodkladne rozhodnúť o zmene žaloby a postarať sa tiež o objasnenie toho, akým spôsobom tu boli určené jednotlivé čiastkové náhrady mzdy, podľa potreby prípadne aj doplniť dokazovanie, s využitím ust. § 132 O. s. p. náležite zhodnotiť výsledky celého konania a až potom prípadne opätovne rozhodnúť o veci i o trovách konania prvostupňového aj odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.). Pri rozhodovaní o trovách konania pritom bude potrebné mať (o. i.) na zreteli aj to, že v prípade zastúpenia účastníka advokátom je platobným miestom náhrady advokát (§ 149 ods. 1 O. s. p.) a nie jeho účet, keď voľba spôsobu splnenia uloženej povinnosti je na osobe z rozhodnutia povinnej (čo obdobne platí aj u ukladania platobných povinností v prospech súdu).

K prijatiu tohto uznesenia došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (čl. I § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.